

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020107

PROTOKOLL
2025-08-21 och
2025-09-22
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 53
Mål nr PMÖ 1274-25

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Amina Lundqvist samt hovrättsråden Mattias Pleiner, referent, och Ulrika Persson

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Christian Blom

PARTER

Klagande

1. Autoliv AB, 556036-1981
Box 70381
107 24 Stockholm

2. Autoliv B.V. & Co. KG, HRA 1559
Otto-Hahn-Strasse 4
25337 Elmshorn
Tyskland

3. Autoliv Inc., 2668672
251 Little Falls Drive
Wilmington, Newcastle
DE-19808 Delaware
USA

4. Autoliv Japan Ltd.
Innotech Building
3-17-6 Shin-Yokohama
Kohokuku
Yokohama-shi, Kangawa, 222-8580
Japan

Ombud för 1–4:

Advokaterna Filippa Exelin, Anders Reldén och Vendela Ahlby samt biträdande juristen Anoush Narbani
White & Case Advokataktiebolag
Box 5573
114 85 Stockholm

Advokaterna Claes Langenius, Sofia Falkner och Adam Runestam
Advokatfirman Hammarskiöld & Co AB
Box 2278
103 17 Stockholm

Dok.Id 2218655

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00 E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 08:00–16:30

5. ZF TRW Automotive Holdings Corp., 801044717
12001 Tech Center Drive
Livonia, Michigan 48150
USA

6. ZF Automotive Safety Germany GmbH, HRB 8504
Aschaffenburg Engineering Center
Spessartstraße 60
63743 Aschaffenburg
Tyskland

7. ZF Automotive Germany GmbH, HRB 282093
Alfdorf Plant
Industriestr. 20
73553 Alfdorf
Tyskland

Ombud för 5–7:
Advokaterna Elsa Arbrandt och Fredrik Lindblom samt biträdande juristerna Theodor
Elander och Ebba Bentzer
Advokatfirman Cederquist KB
Box 1670
111 96 Stockholm

Motpart
Volvo Personvagnar Aktiebolag, 556074-3089
Avd 50090 HB3
405 31 Göteborg

Ombud: Advokaterna Per Karlsson och Tommy Pettersson
Advokatfirman Per Karlsson & Co AB
Box 5855
102 40 Stockholm

SAKEN
Edition

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens beslut 2025-01-10 i mål nr PMT 5791-23

Sedan Volvo Personvagnar Aktiebolag (Volvo) väckt talan om skadestånd på konkurrensrättslig grund och framställt ett yrkande om edition, förelades Autolivbolagen (klagandeparterna 1–4) genom det överklagade beslutet att ge in EU-kommissionens förlikningsbeslut den 22 november 2017 i ärende AT.39881 (OSS I) och den 5 mars 2019 i ärende AT.40481 (OSS II), utan några uppgifter maskerade, samt

kommissionens meddelande om invändningar i ärendena samt Autolivbolagens svar på desamma (beslutspunkterna 1, 2, 4 och 5). I samma beslut förelades ZF-bolagen (klagandeparterna 5–7) att ge in kommissionens förlikningsbeslut den 5 mars 2019 i ärende AT.40481 (OSS II) utan några uppgifter maskerade, kommissionens meddelande om invändningar i ärendet samt ZF-bolagens svar på desamma (beslutspunkterna 3 och 6).

Autolivbolagen har överklagat Patent- och marknadsdomstolens beslut i punkterna 1, 2, 4 och 5 och yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska avslå Volvos editionsyrkanden i dessa delar.

ZF-bolagen har överklagat Patent- och marknadsdomstolens beslut i punkterna 3 och 6 och yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska avslå Volvos editionsyrkanden i dessa delar.

Volvo har motsatt sig ändring av Patent- och marknadsdomstolens beslut. För det fall att klagandena inte innehar de handlingar som avses i beslutspunkterna 4–6, har Volvo yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen i stället ska förelägga klagandena att ge in eventuella ljudinspelningar, transkriberingar eller andra handlingar med motsvarande innehåll.

Autolivbolagen och ZF-bolagen har yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen ska avvisa Volvos nya alternativa yrkande. Under alla förhållanden har klagandena bestritt yrkandet.

Autolivbolagen och ZF-bolagen har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Parterna har anfört samma omständigheter och utvecklat talan på i huvudsak samma sätt som i Patent- och marknadsdomstolen, med bl.a. följande ändringar och förtydliganden.

Autolivbolagen

Maskerade uppgifter i förlikningsbesluten återspeglar innehållet i Autolivbolagens förlikningsinlagor och är således absolut undantagna från editionsplikt enligt 5 kap. 5 § konkurrensskadelagen (2016:964). Bolagen innehar inte kommissionens meddelanden om invändningar i något av ärendena. Detsamma gäller bolagens svar på kommissionens meddelande om invändningar i OSS II. Förlikningsdiskussionerna mellan bolagen och kommissionen följdes av muntliga förlikningsinlagor. Med dessa som grund utfärdade kommissionen sina meddelanden om invändningar. Bolagen tog dock inte emot några skriftliga kopior, utan fick ta del av meddelandena genom sina dåvarande ombud i kommissionens lokaler. Meddelandena lästes in på diktafon av bolagens advokater som sedan transkriberade innehållet. I respektive svar på kommissionens meddelanden bekräftades att meddelandena återspeglade innehållet i förlikningsinlagorna. I OSS I-ärendet gjordes bekräftelsen skriftligen av ombuden, medan bekräftelsen gjordes muntligen av ombuden i OSS II-ärendet. Inspelningarna och transkriberingarna av kommissionens meddelanden om invändningar utgör resultatet av arbete utfört av Autolivbolagens advokater inom ramen för deras yrkesutövning och är således undantagna från editionsplikt. Det vidhålls att kravet på bevisrelevans inte är uppfyllt i förhållande till något av de aktuella bevisen. Det är inte heller proportionerligt att förelägga Autolivbolagen att förete någon av de aktuella handlingarna. Ett sådant utlämnande skulle minska incitamenten till samarbete med kommissionen genom förlikningsförfaranden och försvåra för myndigheten att fullgöra sina uppgifter. Även tredje parter har intresse av att handlingarna inte lämnas ut.

Volvos yrkande om att bolagen i stället ska föreläggas att lämna ut ljudupptagningar, transkriberingar eller andra handlingar med motsvarande innehåll utgör ett nytt yrkande som inte får framställas först i Patent- och marknadsöverdomstolen.

ZF-bolagen

ZF-bolagen har inte erhållit något skriftligt meddelande om invändningar från kommissionen i OSS II-ärendet och har inte gett in något skriftligt svar på detta. Kommissionen lät ZF-bolagen okulärt ta del av dokumentet i kommissionens lokaler, varefter ZF-bolagen muntligen vid ett efterföljande möte bekräftade att meddelandet motsvarade innehållet i ZF-bolagens förlikningsinlagor och att ZF-bolagen fortfarande

ville ingå en förlikning med kommissionen. Bolagen innehar därför inte några sådana handlingar. Material som omfattas av Volvos nya yrkande utgör material som inte får bli föremål för edition enligt 5 kap. 5 § konkurrensskadelagen. Till detta kommer att sådant material är ett resultat av arbete som ZF-bolagens advokater har genomfört inom ramen för sin yrkesutövning och därmed omfattas av advokatsekretess. Det vidhålls att kravet på bevisrelevans inte är uppfyllt i förhållande till någon av de handlingar som bolagen förelagts lämna ut. Detta främst på grund av att Volvo inte angett bevisstema eller åberopat några konkreta omständigheter till stöd för talan. Det är inte heller proportionerligt att förelägga bolagen att lämna ut handlingarna.

ZF-bolagen frånfaller sina tidigare invändningar om att de handlingarna som omfattas av punkterna 3 och 6 i det överklagande beslutet inte är identifierade, att de inte innehar OSS II-beslutet, att OSS II-beslutet omfattas av åberopandeförbudet i 5 kap. 8 § konkurrensskadelagen och att någon av de aktuella handlingarna avser yrkeshemligheter.

ZF-bolagens överklagande av editionsbeslutet bestämmer ramen för prövningen i Patent- och marknadsöverdomstolen. Volvo kan alltså inte i Patent- och marknadsöverdomstolen framställa ett nytt yrkande om att få ut annat material.

Volvo

De efterfrågade handlingarna har bevisrelevans för Volvos talan. Efter det nu överklagade beslutet har Competition Appeal Tribunal i Storbritannien meddelat en dom som utvisar att också andra kunder till klagandena påverkats av kartellen, även om dessa inte uttryckligen omnämns i kommissionens beslut. Av vad som framkommit i det målet framgår att kommissionens akt innehåller bevis om att kartellerna har drabbat andra bolag och därmed sannolikt även Volvo. Varken kommissionens meddelande om invändningar eller svaren från de företag som utretts utgör förlikningsinlagor som omfattas av åberopandeförbudet. Handlingarna innehåller inte yrkeshemligheter eller uppgifter som kan omfattas av advokatsekretess.

Av det tillämpliga rättsliga ramverket för kommissionens utredningar och förlikningsförfarande och vad som framgår i OSS-besluten följer att meddelanden om invändningar skulle ha upprättats skriftligen. Även om klagandena inte tog emot några skriftliga kopior av kommissionens meddelanden om invändningar, omfattar Volvos editionsyrkande att klagandena i stället ska föreläggas att utge ljudinspelningar och transkriberingar av handlingarna. För det fall att Volvo skulle anses ha ändrat sina editionsyrkanden är det endast en reaktion på att klagandenas påståenden framförts först i Patent- och marknadsöverdomstolen.

Efter föredragning fattar Patent- och marknadsöverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2025-09-23)

1. Patent- och marknadsöverdomstolen upphäver punkterna 1–6 i Patent- och marknadsdomstolens beslut.
2. Volvo Personvagnar Aktiebolag ska ersätta
 - a) Autoliv AB:s rättegångskostnad med 17 500 euro och 112 500 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker,
 - b) Autoliv B.V. & Co. KG:s, rättegångskostnad med 17 500 euro och 112 500 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker,
 - c) Autoliv Inc.:s rättegångskostnad med 17 500 euro och 112 500 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker, och
 - d) Autoliv Japan Ltd.:s rättegångskostnad med 17 500 euro och 112 500 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.

3. Volvo Personvagnar Aktiebolag ska ersätta
 - a) ZF Automotive Germany GmbH:s rättegångskostnad med USD 29 323 avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker,
 - b) ZF Automotive Safety Germany GmbH:s rättegångskostnad med USD 29 323 avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker, och
 - c) ZF TRW Automotive Holdings Corp:s rättegångskostnad med USD 29 323 avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.

Skälen för Patent- och marknadsöverdomstolens beslut

Inledning

Frågan i målet är om klagandebolagen ska föreläggas att lämna ut visst efterfrågat material, nämligen konfidentiella versioner av kommissionsbeslut samt kommissionens meddelanden om invändningar och bolagens svar på dessa meddelanden. Klagandebolagen har i Patent- och marknadsöverdomstolen bl.a. förtydligat att de inte innehar kommissionens meddelanden om invändningar och med ett undantag inte heller bolagens svar, eftersom förlikningsförfarandet har varit muntligt. Volvo har därför framställt ett alternativt yrkande om att klagandebolagen, om de inte innehar handlingarna som sådana, i stället ska föreläggas att ge in eventuella ljudinspelningar, transkriberingar eller andra handlingar med motsvarande innehåll. Klagandebolagen har yrkat att detta nya yrkande ska avvisas.

Volvos nya yrkande – och klagandebolagens avvisningsyrkanden – väcker frågan om det är tillåtet att i överinstans framställa ett nytt yrkande om utfående av annan bevisning. Eftersom Volvo nu även begärt ut ljudinspelningar kan frågan också ställas om det är tillåtet att i överinstans ändra en editionstalan enligt 38 kap. rättegångsbalken till en exhibitionstalan enligt 39 kap. samma balk (se bl.a. NJA 2024 s. 618 p. 8–10 om gränsdragningen mellan edition och exhibition).

Med hänsyn till att förutsättningarna för edition och exhibition i grunden är desamma (se 38 kap. 2 § och 39 kap. 5 § rättegångsbalken) och att frågeställningarna ovan endast får betydelse om det skulle bedömas bli aktuellt med edition eller exhibition, prövar Patent- och marknadsöverdomstolen först om det över huvud taget finns förutsättningar för att förelägga klagandebolagen att lämna ut det efterfrågade materialet.

Rättsliga utgångspunkter

Patent- och marknadsöverdomstolen ansluter sig till de rättsliga utgångspunkter som underinstansen har redogjort för, med följande tillägg.

En förutsättning för edition och exhibition är att det som efterfrågas ska kunna antas ha betydelse som bevis. Det är tillräckligt att omständigheterna talar för att den efterfrågade bevisningen i vart fall får ett visst mindre bevisvärde. Prövningen av ett yrkande om edition eller exhibition ska alltid innefatta en avvägning av sökandens intresse av att få del av det som efterfrågas och innehavarens intresse av att inte lämna ut det. En viktig faktor vid denna intresseavvägning är vilken betydelse i bevishänseende som det som efterfrågas kan antas ha. De intressen som talar mot ett utlämnande kan vara av skilda slag och ha olika tyngd. (Se NJA 2024 s. 618 p. 12–14.)

När rätten ska bedöma om en handling har bevisrelevans ska den utgå från det bevis-tema som angetts. Ett yrkande om utfäende av bevisning ska ogillas om det som efterfrågas ska användas för att spåra upp annan bevisning. Detsamma gäller om syftet är att sökanden ska få möjlighet att bedöma om ytterligare grunder ska åberopas (se bl.a. Ekelöf m.fl., Rättegång Fjärde häftet, JUNO version 7, s. 264 och Westberg, "Fishing Expeditions" – ett "inbrott" i själ och rum? Festskrift till Per Ole Träskman, 2011, s. 513).

Bestämmelser om utlämnande av bevis finns i artiklarna 5 och 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (konkurrensskadedirektivet). I artikel 5.3 anges att det vid proportionalitetsbedömningen särskilt ska tas under övervägande i vilken utsträckning

talans stöds av tillgängliga fakta och bevis, om de efterfrågade bevisen innehåller konfidentiella uppgifter och, om så är fallet, hur sådana konfidentiella uppgifter kan skyddas. Vidare anges att en omsorgsfull prövning behöver göras av om proportionalitetskravet är uppfyllt om ett utlämnande riskerar att inverka negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheterna samt att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att förhindra s.k. fishing expeditions (se skäl 23 i direktivet; se även t.ex. EU-domstolens dom den 12 januari 2023, C-57/21, RegioJet, p. 73).

Även om direktivet syftar till att förbättra tillgången till bevis för dem som lidit skada till följd av konkurrensbegränsande beteenden, innebär direktivet även en strikt begränsning av denna tillgång (RegioJet, p. 54). Det följer av artikel 5.2 och 5.3 att den nationella domstolen, vid vilken talan om skadestånd väckts, ska göra en sträng prövning av den begäran som framställts, vad gäller den begärda bevisningens relevans, sambandet mellan denna bevisning och den framställda skadeståndstalan samt av om bevisningen är tillräckligt preciserad och proportionerlig (EU-domstolens dom den 10 november 2022, C-163/21, PACCAR m.fl., p. 64 och Regiojet, p. 72).

Patent- och marknadsöverdomstolens bedömning

Patent- och marknadsöverdomstolen prövar först om det material som Volvo efterfrågar skulle kunna antas ha betydelse som bevis.

Volvo har till grund för sitt skadeståndsanspråk i korthet påstått i första hand att de karteller som fastslagits i OSS-besluten också har riktat sig mot Volvo och i andra hand att kartellerna lett till att priserna generellt ökat till följd av minskad konkurrens genom s.k. paraplyeffekter. Vidare har Volvo som skäl för sitt editionsyrkande anfört att handlingarna kan antas ha betydelse som bevis med avseende på åtminstone i vilken utsträckning som Volvo omfattats av karteller och i vilken utsträckning Volvo lidit skada till följd av desamma.

Till att börja med bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att omständigheterna i målet inte talar för att det material som efterfrågas kan antas ha betydelse som bevis

för Volvos förstahandsgrund. I detta sammanhang går det inte att bortse från de förhållandena att kommissionen som utgångspunkt ska offentliggöra så mycket som möjligt i sina beslut (jfr skäl 26 i direktivet samt p. 2 och 5 Guidance on the preparation of public versions of Commission Decisions adopted under Articles 7 to 10, 23 and 24 of Regulation 1/2003) och att det i de nu aktuella kommissionsärendena även utförts oanannonserade platsundersökningar i klagandebolags lokaler (se t.ex. punkten 16 i skälen i OSS II-beslutet). Trots detta finns det i de offentliggjorda besluten – som också hänvisar till kommissionens tidigare meddelanden om invändningar och bolagens svar på dessa – inte några indikationer på att det efterfrågade materialet skulle innehålla information om att kartellerna även skulle ha riktat sig mot Volvo. Att Volvo har pekat på vissa uppgifter som ska ha funnits i annat material föranleder inte någon annan bedömning.

Vidare bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen – till skillnad från Patent- och marknadsdomstolen – att det efterfrågade materialet inte heller kan antas ha betydelse som bevis för Volvos andrahandsgrund. Patent- och marknadsöverdomstolen kan konstatera att varken de omständigheter eller bevissteman som Volvo angett är konkreta till sitt innehåll avseende t.ex. den skada som Volvo ska ha lidit eller orsakssambandet mellan visst agerande och skadan. Beträffande de bevissteman som angetts av Volvo är dessa inte knutna till några konkretiserade faktum, utan ger snarare intryck av att Volvo söker efter material för att kunna åberopa nya omständigheter till stöd för sitt yrkande. Volvo har inte heller på annat sätt närmare utvecklat varför det nu aktuella materialet skulle ha ett innehåll av relevans för talan.

Till detta kommer att det måste beaktas att det som efterfrågas avser material som tillkommit med anledning av förlikningsfaranden. Vid den intresseavvägning som ska göras medför detta, enligt Patent- och marknadsöverdomstolen, att viss hänsyn bör tas till det allmänna intresset av frivilligt samarbete från företag i förlikningsförfaranden och risken att ett utlämnande inverkar negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheterna. Sådan hänsyn bör tas alldeles oavsett om det efterfrågade materialet omfattas av undantaget från edition i 5 kap. 5 § konkurrensskadelagen eller inte. Även detta förhållande talar således mot ett utlämnande, när omständigheterna inte ger stöd för att det som efterfrågas har tillräcklig betydelse i bevishänseende.

Redan på grund av det ovan anförda saknas förutsättningar för edition eller exhibition. Överklagandena ska därför bifallas på så sätt att de överklagade beslutspunkterna upphävs. Det saknas då anledning att pröva om övriga förutsättningar för edition eller exhibition är uppfyllda, inklusive frågorna om det föreligger hinder mot utlämnande på grund av editionsförbudet i 5 kap. 5 § konkurrensskadelagen eller advokaters tystnadsplikt i 36 kap. 5 § rättegångsbalken. Det finns inte heller skäl att ta ställning till klagandebolagens yrkanden om avvisning av Volvos alternativyrkande.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång har klagandena rätt till ersättning för sina rättegångskostnader. ZF-bolagen har yrkat ersättning för ombudsarvode med sammanlagt USD 87 969 (amerikanska dollar), fördelat med en tredjedel till respektive bolag. Autolivbolagen har yrkat ersättning för ombudsarvode med sammanlagt 140 326 euro och 952 880 kr fördelat med en fjärdedel till respektive bolag. Volvo har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig.

Patent- och marknadsöverdomstolen finner vid en sammantagen bedömning att den av ZF-bolagen yrkade ersättningen är skälig.

När det sedan gäller den ersättning som Autolivbolagen har yrkat bedömer Patent- och marknadsöverdomstolen att denna är oproportionerligt hög i förhållande till målets omfattning och beskaffenhet. Samtliga kostnader som Autolivbolagen har yrkat ersättning för kan således inte anses ha varit skäligen påkallade för att tillvarata Autolivbolagens rätt. Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer att skälig ersättning för ombudsarvode uppgår till sammanlagt 70 000 euro och 450 000 kr.

Överklagande

Det saknas skäl att göra undantag från huvudregeln att Patent- och marknadsöverdomstolens beslut inte får överklagas (se 1 kap. 3 § tredje stycket lagen, 2016:188, om patent- och marknadsdomstolar). Detta beslut får därför inte överklagas.